

Yönetmen: Zülfü Livaneli

Senaryo: Zülfü Livaneli

Oyuncular: Rutkay Aziz (Ali Fırat), Uğur Polat (Erol)

1993 / İsveç, Batı Almanya, Türkiye / Türkçe / 105'

"Ya sana işkence yaparlarsa. ...Bağışla! Bir gölge düştü üzerimize."

27 Mayıs ile başlıyor *Sis*. Marşlarla radyo başında ihtilal haberlerini dinliyor ev ahalisi oysa ihtilal, "Hayırlısı olsun. Allah vatana millete zeval vermesin." diye bir misafir edasında lanse ediliyor. Marşlarla açılan film, kasvetli bir İstanbul'a bırakıyor kendini. "Murat'ı vurdular." Murat'ı; yani prensip sahibi, rüşveti ağzına bile almayan hakim Ali Fırat'ın iki oğlundan biri olan Murat'ı... Bu haberle zaman biraz ileri sarılıyor ve Türkiye'nin bir diğer çalkantılı dönemine geliniyor. Türkiye'nin bu döneminde, fikirler yasaklanmakta, korkular yeryüzüne adeta bir sis perdesi çekmekte. Kitapların en büyük günahkar olduğu, saklanmanın her günkü alışkanlıklardan biri haline geldiği bu yıllarda sadece ideolojilerin kavgasına şahit olmuyoruz.

Film böyle karmaşık yıllarda yaşanan olaylardan biri olan 'kardeşin kardeşi vurması' konusu etrafında şekilleniyor. Filmin ana karakteri Ali Fırat böylesi yıllarda riskli kararlar almaktan kaçınmak için yargıçlığı bırakıp avukatlığa devam etmeye başlar. Yine de aradığı sükuneti bulması kolay olmayacaktır. İki oğlu siyasetin farklı iki ucundadır ve biri diğerinin katilidir. Bir baba olarak yapması gereken Murat'ın yasını tutmak değil Erol'u korumaya çalışmaktır. Prensiplerinden ödün vermeyen yargıç Ali Fırat, varını yoğunu diğer oğlunu kurtarmak için ortaya koyan avukat Ali Fırat'a dönüşür. Temiz ve disiplinli geçmişiyile bilinen Ali Fırat oğlunu korumak için rüşvet vermeyi de olasılıklar dahiline almak zorundadır artık.

Filmin senaryosunu, yönetmenliğini ve müziklerini yapan Livaneli, hikayenin kasvetini ve karakterlerinin buhranını *Sis*'te bolca kullanmış. Diyaloglar yer yer tatmin edici olmasa da oyuncularının başarılı performansı filmi izlenilesi kılan özelliklerden biri. *Sis*, Ali Fırat'ı canlandıran Rutkay Aziz'in ilk sinema filmlerinden biri. Aziz, kulaklar yer eden farklı sesiyle adalete sırtını yaslamış bir babanın ikilemini, sorumluluklarıyla yüzleşmesini gözler önüne seriyor. Yine bir başka başarılı isim Uğur Polat ise Erol'un izleyiciye kapanık olan hayatını çok iyi canlandırıyor. İdil'le yasa sebebiyle mi aşık olduğu için mi belli olmayan ilişkisini, kaçışı, beklemeyi ve korkuyu izleyiciye etkileyici bir biçimde aktararak zengin bir karakter sunmayı başarıyor. Sevtap Parman'la can bulan Suzan karakteri ise Ali Fırat'ın pasif hayatının bir parçası olarak karşımıza çıkıyor. Komşuları tarafından feminist bir kadın olarak adlandırılrsa da onu hep susan ve dinleyen bir kadın olarak izliyoruz. Bu karakterler dışında, *A Streetcar Named Desire* (1951), *East of Eden* (1955) gibi klasikleri yönetmiş Oscar'lı yönetmen Elia Kazan, küçük bir rolle filmde misafir oyuncu olarak yer almış.

Politikacı, edebiyatçı, müzisyen ve sinemacı kimliği ile tanıdığımız Livaneli, *Sis*'te edebiyat, sinema ve politikayı iyi bir ritimde birleştiriyor. Baskıcı bir dönemin panoramasını çizen film, olayları şatafatsız bir dille anlatıyor. Filmin politik tarafında yer almak izleyiciye bağlı. Yine de film, politik hikayenden bağımsız olarak kamera açısı, mekan seçimi, oyunculuk ve başarılı müzik kullanımıyla izlenmeyi hak ediyor.

İpek Pehlevan